

Pravda a klam v přírodě

Často už jsme slyšeli nebo četli, že „příroda nelže“; je to však správné? Ono jde o to, co máme pod slovem „příroda“ na mysli. V přírodě „živé“ je nepochybně mnoho lží a podvádění, předstírání a uvádění v omyl. To se nám ovšem „vyjeví“ teprve za předpokladu, že jsme schopni vědomě rozlišit pravost a nepravost (jakož i poté, co porozumíme i samé struktuře toho, jak na sebe různé subjekty reagují). Možná však, že něco jako „klam“ a „omyl“ je možno spatřovat i na nejnižších úrovních jsoucna (na rovině před-živého), ale *jakožto* „klam“ nebo „omyl“ se to může vyjevit až za předpokladu přiměřeného (byť v tradici naprosto nezvyklého) přístupu nedogmatizující interpretace. Až člověk je s to rozpoznat, kde je v přírodě to klamání a ta (nevědomá) pomýlenost; a když má předsudky, takže „nechce“ rozdíl vidět, prostě jej popře.

(Písek, 130531-1.)